

MIROSLAV NAĐ

Rendićeva 7
HR – 21000 SPLIT
miroslavnad@gmail.com

SKUPNI NALAZI NOVCA IZ HRVATSKE.
XVIII. OSTAVA UGARSKOG NOVCA IZ KLISE (PUSTA)

UDK 737.122.1 (429.24:497.5) "13"
Izvorni znanstveni rad

Arheološkome muzeju u Zagrebu (tada Narodnome muzeju), župnik dr. Josip Horvat iz Gorjana poklonio je 1906. godine 5 komada ugarskih denara Ludovika I. Drugi dio ostave došao je u muzej otkupom 1912. godine od Oskara Frimla: 104 komada ugarskih denara Karla Roberta i Ludovika I. Sam podatak o mjestu nalaza dolazi od Brunšmidovih skromnih zabilježki o poklonu, otkupu i s vrećica u kojima se nalazio novac – Klisa (Pusta) kraj Bobote.

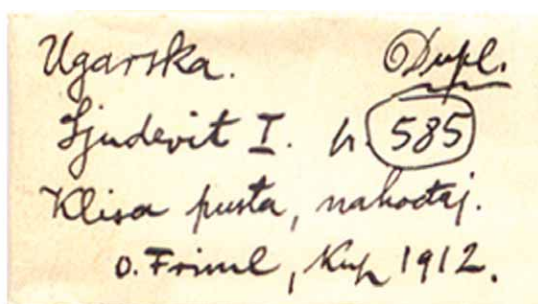
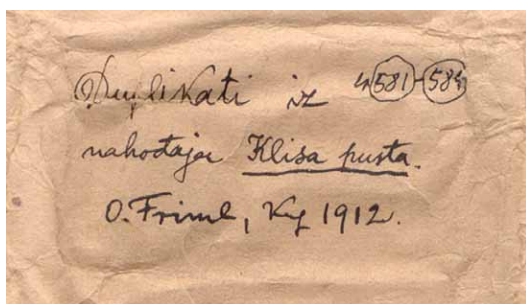
Gljučne riječi: Ugarska, denari, Klisa (Pusta), skupni nalaz novca

Key words: Hungary, denars, Klisa (Pusta), coin hoard

Najčešći skupni nalazi ugarskog novca 14. stoljeća vezuju se za posljednje godine vladanja Ludovika I. (1342.–1382.) i rane godine vladanja Sigismunda I. (1387.–1437.). Razlog teauriranja ovog novca treba tražiti u dinastičkim previranjima i građanskom ratu u Ugarskoj, Hrvatskoj i Dalmaciji između 1382. i 1409. god. (MIRNIK 1981: 104).

Nakon smrti Ludovika I. Anžuvince velikaši su okrunili njegovu stariju kćer Mariju (1382.–1385.) za kralja. Kako je imala 12 godina umjesto nje vladala je njena majka Elizabeta, kao regent, s glavnim savjetnikom ugarskim palatinom Nikolom Gorjanskim. Nezadovoljstvo hrvatskih velikaša centralističkom politikom oba vladara iz kuće Anžuvina i činjenicom što je na prijestolje sjela žena, pokušao je iskoristiti bosanski kralj Stjepan Tvrtko za proširenje svoje države do Drave i Jadrana. Nakon neuspjelog pokušaja Gorjanskog da sklopi savez s Venecijom zbog obrane obalnih gradova od eventualnog napada Tvrtka, Elizabeta se uputila u Hrvatsku kako bi pokušala primiriti nezadovoljnike. Na tu vijest podiže se buna u Vrani koja nije bila uspješna pod vodstvom Ivana od Paližne, jer su Marija i Elizabeta došle u velikoj vojnoj pratnji u Zadar, a bosanska pomoć pobunjenicima je izostala. Gorjanski sklapa mir s bosanskim kraljem prepustivši mu Kotor 1385. god. Nesigurno vladanje i neiskrenost kraljice Elizabete i palatina Gorjanskog nagnalo je slavonske i ugarske velikaše da dovedu Karla Dračkog (jedini punoljetni Anžuvina), napuljskog kralja, za kralja Ugarske. U isto vrijeme dolazi Sigismund, Marijin zaručnik, s vojskom i prisiljava dvor da ga vjenča s Marijom, a zatim se vrati u Češku. Biskup Pavao Horvat istovremeno odlazi u Napulj i poziva Karla Dračkog da preuzme vladanje Ugarskom i Hrvatskom, na što se ovaj odazove. Sabor u

Budimu Karla izabire za kralja, Marija se odrekne krune, a on se okruni u stolnom Biogradu 1385. god. kao Karlo II. Nije dugo vladao jer su ga Elizabeta i Nikola Gorjanski (skinut s palatinske časti) dali ubiti, vladarom opet postaje Marija (1386.–1395.), a Gorjanski palatinom. Na putu za Gorjan, Elizabeta, Marija, Nikola Gorjanski i još neki odličnici, 25. srpnja 1386. god. doživljavaju prepad na otvorenoj cesti kod Đakova od braće Horvat. Palatin Gorjanski, Blaž Forgač (ubojica Karla II.) pogubljeni su, a kraljice otete i odvedene u Novigrad. U siječnju godine 1387. god., tamničar dviju kraljica, Ivan od Paližne (kojeg je Karlo II. imenovao hrvatskim banom) dao je udaviti Elizabetu pred Marijom, kojoj je život pošteđen. Kad je saznao za gorjanske događaje Sigismund, Marijin muž, krene u Ugarsku gdje ga dvoru odani velikaši okrunu za kralja. Novi kralj Sigismund počne raditi na oslobađanju Marije iz novigradske tamnice. Dogovori se s Venecijom da s brodovima zatvori prolaz s mora, dok je krčki knez Ivan opsjedao sa svojom i kraljevskom vojskom s kopna. Nakon duže opsade, iscrpljeni Ivan od Paližne je u ljeto 1387. god. pustio kraljicu, ali uz uvjet da može sa svojim ljudima otići kamo hoće. U isto vrijeme vodile su se borbe na kontinentu između Sigismundovih vojski na čelu s Nikolom Gorjanskim (sin ubijenog palatina) i braće Horvat, koje su pomagali bosanski kralj Tvrtko i srpski knez Lazar. Sigismundove snage su odnijele pobjedu, a braća Horvat su se sklonila u Bosnu (ŠIŠIĆ 1962: 215–217).

Sl. 1 Brunšmidove vrećice duplikata

Fig. 1 Brunšmid's parcels with duplicates

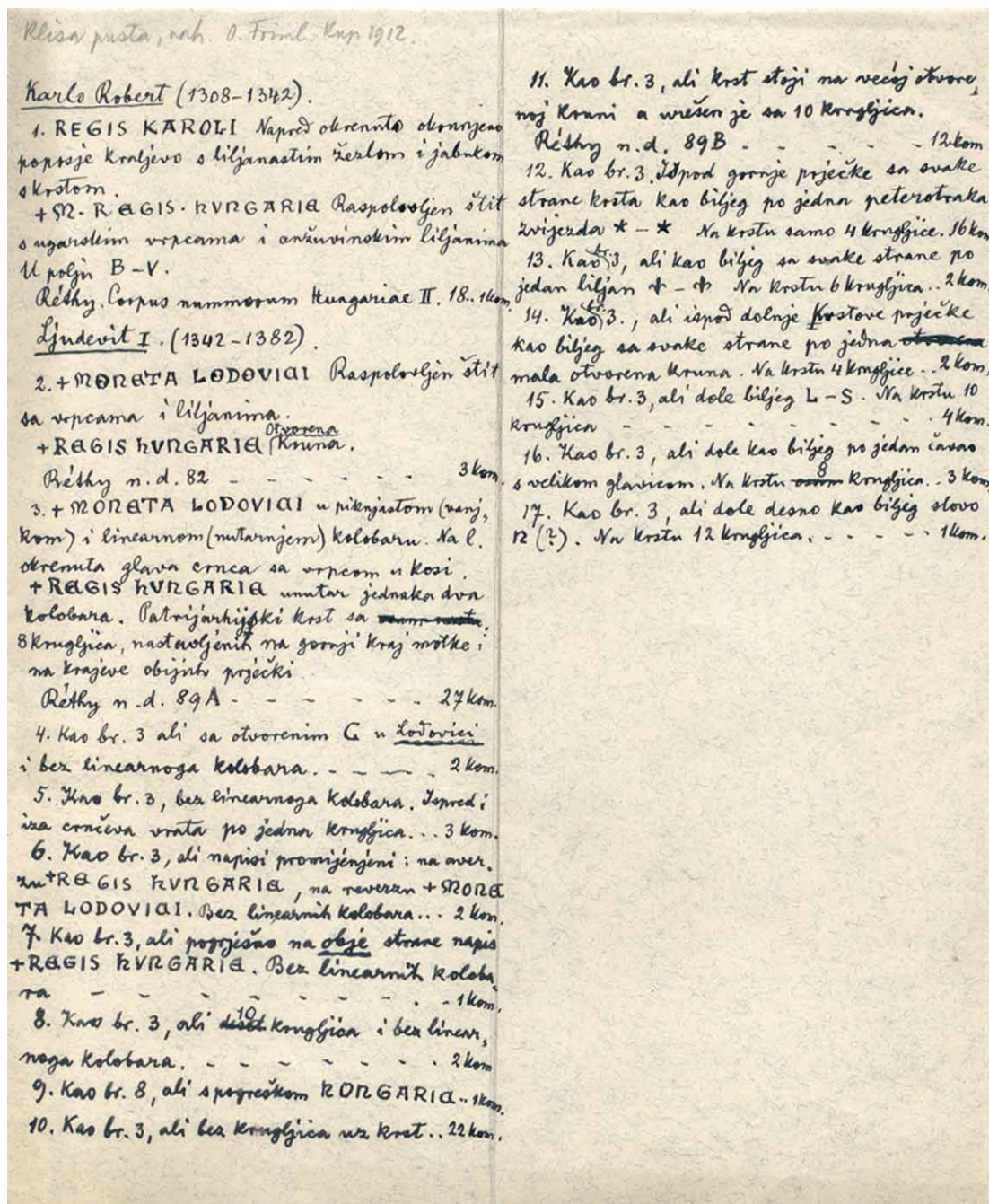
Prostorna koncentracija ostava ovog perioda i tipa nalazi se u međuriječjima Save, Drave i Dunava s iznimkom Švice kod Otočca¹ (MIRNIK 1981: 116, br. 542), Gornjeg Klasnića² (MIRNIK 1981: 107, br.474; 1995: 37–38), Brčkog³ (MIRNIK 1981: 105, br.457), ostave iz Vojvodine (Zrenjanin?)⁴ (MIRNIK 1981: 117, br. 550) i Bihaća s ostavom od 25 denara Karla Roberta (MIRNIK 1981: 105, br.453). S ostavama istog sadržaja unutar međuriječja kao što su Blacko: 20 denara Ludovika I. (MIRNIK 1979: 86; 1981: 105, br.455), Sokolovac: denari Karla Roberta, Ludovika I. i slavonski denari (MIRNIK 1981: 115, br.534), Boljevci: 4 denara Karla Roberta i 28 denara Ludovika I. (MIRNIK 1981: 105, br.456), Brčko: 2 denara Karla Roberta i 2447 Ludovika I. (MIRNIK 1981: 105, br.457), Buđanovci: c.170 denara Ludovika I. (MIRNIK 1981: 105, br.460) daju pre-

1 Ludovik I. (77), Gorica (1), Padova (Jacopo II. da Carrara-17, Francesco I. da Carrara-2), Tirol (Leopold III., grossi (5), Venecija (Giovanni Soranzo (1); Andrea Dandolo (38); Giovanni Dolfini (15); Giovanni Gradenigo (6); Lorenzo Celsi (12); Marco Corner (5); Andrea Contarini (139); Michele Morosini (3); Antonio Venier (3); neodređeno(4)).

2 Ludovik I.(748); Marija (4); Gorica (1); Padova (3); Venecija (1055).

3 Karlo Robert (2); Ludovik I. (2447.); Venecija (Lorenzo Tiepolo (3); neodređenih (2).

4 Ludovik I. (346).

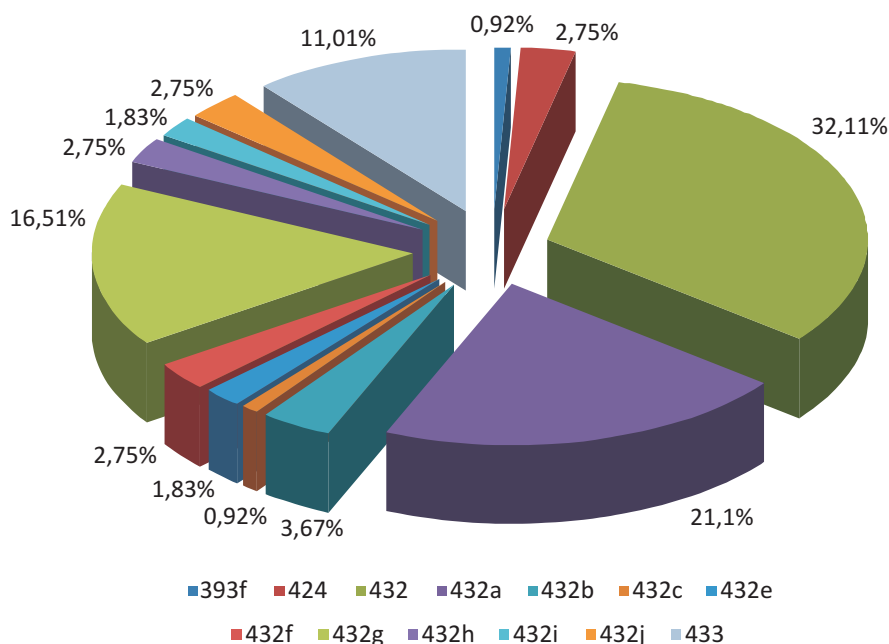
Sl. 2 Brunšmidove bilješke o otkupu ostave

Fig. 2 Brunšmid's notes of hoard purchase

glednu numizmatičku topografsku sliku područja rasprostiranja ostava ovog vremena. Grupi ovih ostava pripada ostava iz Klise s 1 denarom Karla Roberta i 108 Ludovika I. Ovim ostavama treba pribrojiti i ostave vezane uz kontekst teauriranja s pripadajućim Marijinih novcem: Banoštor⁵ (MIRNIK 1981:104, br.449), Novih Banovaca⁶ (MIRNIK 1981:113, br.511).

Ostave iz Čokadinaca,⁷ Hampovice⁸ (BRUNŠMID 1914: 296), Končanice,⁹ Malog Trojstva,¹⁰ Starih Jankovaca,¹¹ Štitara¹² i Vinkovaca¹³ sadrže novac samo Marije i Sigismunda ili u kombinaciji s manjim brojem novca Karla Roberta i Ludovika I. (MIRNIK 1981: 104–117). Nije nemoguće da su ove ostave teaurirane iz istih razloga kao i ostave gdje dominira novac Karla Roberta i Ludovika I., ali to se sa sigurnošću ne može tvrditi.

Sam nalaz iz Klise sastoji se od 109 denara ukupne težine 49,01 grama, tipološki determinirano po Ungeru, a kovnice i kovnički magistrati po Pohlu, sadrži 13 tipova. Zastupljeni tipovi su: 1 denar tipa 393f (0,92%), 3 denara tipa 424 (2,75%), 35 denara tipa 432 (32,11%), 23 tipa 432a (21,1%), 4 tipa 432b (3,67%), 1 tipa 432c (0,92%), 2 tipa 432e (1,83%), 3 tipa 432f (2,75%), 18 tipa 432g (16,51%), 3 tipa 432h (2,75%), 2 tipa 432i (1,83%), 3 tipa 432j (2,75%), 12 tipa 433 (11,01%).

Sl. 3 Postotak tipova novca u ostavi / Fig. 3 Percentage of types within the hoard

5 Marija, Andrea Contarini (c.530).

6 Karlo Robert (185), Ludovik I. (5), Sigismund (1); Stefan Dragutin(1), Stefan Uroš III. Dečanski i Stefan Dušan (117), Dušan kao kralj i car (78); imitacije (15).

7 Maria (2), Sigismund (5505).

8 Ludovik I. (1), Marija (120), Sigismund (260).

9 Marija (69), Sigismund (599).

10 Sigismund (arhiv).

11 Ludovik I., Marija, Sigismund (arhiv).

12 Ludovik I., Marija, Sigismund (c. 3000-3 kg? (arhiv), AMZ(4)).

13 Marija (24), Sigismund (233), nakit.

Pored standardnih determiniranih tipova treba se osvrnuti na razlike kod pojedinog novca; tako da novac pod kataloškim brojevima 5, 31, 32, 33, 40, 42, 67, 68, 91 na aversu ima točku na obrazu profila, brojevi 7, 8, 9, 24, 72, 75, 84, 94 na aversu imaju točku na obrazu i na reversu točku na sredini križa, br. 61, 63, 73 na reversu imaju točku na sredini križa, br. 83 obje zvjezdice sigla su na desnoj strani križa, br. 22 ima šesterokraku zvjezdicu u natpisu reversa između **S** i **h**, br. 15 ima isti natpis reversa i na aversu i na reversu novca (**RÆGISHVNGÆRIA**), br. 38 ima isti natpis aversa i na aversu i na reversu novca (**MONÆTALODOVICI**), br. 39 ima zamijenjene natpise aversa i reversa, br. 49 otvoreno **Q** u **LODOVICI**, br. 60 u natpisu reversa viška slovo (**RÆGI (h ili R) SHVNGÆRIA**), br. 66 u natpisu reversa križ između **R** i **Æ**, br. 90 u natpisu aversa **Q** je otvoreno, a **D** nema hastu, br. 91 u natpisu aversa **D** nema hastu.

Novac rednog broja 15 na kojem se ponavlja natpis **RÆGISHVNGÆRIA** na obje strane novca, u literaturi se navodi kao novac koji je možda kovan iza Ludovikove smrti s obzirom na to da se ne spominje ime vladara.

Sam natpis bi bio rezultat nezadovoljstva i neslaganja kovničkog magistrata s nasljednicom Ludovika, kćerkom Marijom, namjerno ne spominjući njezino ime na novcu (VIDAK 1964: 152.).

Ne treba odbaciti ni mogućnost da je riječ o pogrešci gravera pri izradi kalupa, bez ikakve stvarne ili simboličke nakane iskazivanja političkog stava, jer i novac br. 38 ima natpis aversa na obje strane (**MONÆTALODOVICI**), vrlo moguće, kao produkt pogreške gravera.

Ostava je najranije ukopana iza 1382. godine, kada se kronološki datira zadnji tip novca, osim ako je novac pod rednim brojem 15 kovan iza smrti Ludovika. U tom slučaju najraniji datum ukopa ostave treba tražiti krajem 1382. ili početkom 1383. godine. Osim jednog novca tipa 393f i 3 komada novca tipa 424 sav novac pripada tzv. tipu novca s crnačkom ili saracenskom glavom.

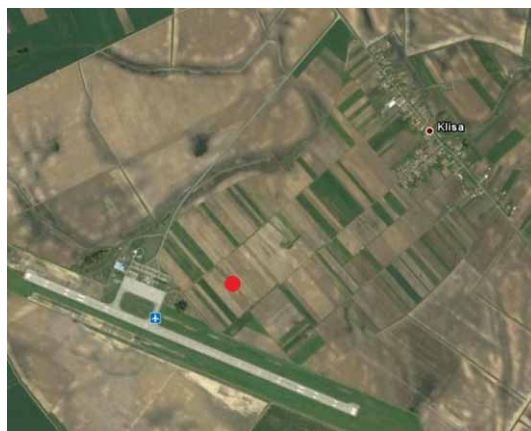
Sl. 4. Položaj Klise (Puste) / Fig. 4 Position of Klisa (Pusta)
(Kilometričke karte i skrižaljke Kraljevina Hrvatske i Slavonije, Zagreb, 1909.)

Saracenska glava bila je grb obitelji Szerecsens (Saracenus) iz Mesztegnya, potomci onih kristijaniziranih Saracena (Arapa) koji su još od vremena Arpada došli kao trgovci i bankari u Sedmogradsku (RÉTHY 1958: 98–99). Jedan od pripadnika ove obitelji, Jakov Saracen, spominje se 1366. kao zakupnik tridesetar za cijelu državu i jedno vrijeme kao zakupnik solana u Sedmogradskoj. Spominje se i kao komorski išpan Pečujsko-srijemske kovnice novca 1352., 1362. i između 1371. i 1377. godine (HORVATH 1933: 17). Mađarska historiografija tvrdi da je on čak bio komorski išpan ili komorski grof do kraja vladavine Ludovika I., 10. rujna 1382. To bi značilo da je pred kraj života kralj na njega prenio sve važnije ovlasti vezane za kovanje novca za cijelu Ugarsku (SCHULEK 1933: 54; VIDAK 1964: 151). U početku kovanja novca u Ugarskoj komorski išpani su imali ulogu kraljevskih kovničara novca (monetarii regis) i bili percipirani kao dvorski ljudi. Njihov položaj se mijenja kako se kovnice sve više daju u zakup pod kontrolom kralja, odnosno njegovog tajnika (tarnok mester), tako da se uloga išpana kao dvorskog, odnosno kraljevog čovjeka, gubi (VIDAK 1964: 151–152; SCHULEK 1933: 55). Godine 1371. kralj je Jakovu darovao Osor s cijelim Cresom. Ne zna se zašto mu je Ludovik bio toliko sklon, ali je uživao veliku naklonost, što se vidi kroz najveću čast koja mu je mogla biti dana: da od 1370. godine stavi svoj obiteljski znak na novac umjesto lika vladara ili kraljevskog grba. Ovaj znak se stavlja na sve ugarske novce od tog vremena. Ovakav primjer u numizmatici je bez paralele (SCHULEK 1933: 62; VIDAK 1964: 152), što je zanimljivost sama po sebi. Treba još spomenuti da se pred kraj Marijine uprave Jakov Saracen gubi s povijesne pozornice, a pojavljuje se njegov brat Ivan Saracen kojem kraljica majka Elizabeta 1385. daje Osor s Cresom u posjed, koji su do tada pripadali Jakovu. Što je razlog ovome ne možemo znati, ali pretpostavka je da je riječ o smrti Jakova ili o njegovom političkom padu (SCHULEK 1933: 62; VIDAK 1964: 152). Kovanje novca s crnačkom glavom za vladanja Marije napušten je (SCHULEK 1933: 62).

Arheološki lokaliteti jugozapadno od današnjeg sela Klisa koji se nalaze na dva brežuljka, od kojih je jedan Kliško brdo, značajan neolitički lokalitet, a drugi Kliško groblje prekriven je mnoštvom ulomaka rimske i srednjovjekovne opeke. Sam naziv Klisa dovodi se u vezu s Ecclesia, odnosno crkva, govori o postojanju srednjovjekovnog naselja na tom području (BULAT 1969: 46).

Sl. 5 / Fig. 5 (Kilometričke karte i skrižaljke Kraljevina Hrvatske i Slavonije, Zagreb, 1909.)

Sl. 6 / Fig. 6 (Google Earth 5.1.)

Položaj ostave prije i poslije gradnje aerodroma / Position of the hoard before and after building the airport

Kliško groblje (antički i srednjovjekovni lokalitet) nalazi se oko 2 km od današnjeg sela. U sondama zaštitnih istraživanja prilikom gradnje osječčkog aerodroma pronađena je neolitička i željeznodobna keramika, 59 grobova i dva paralelna kasnoantička zida dužine 8 metara. Najraniji grobovi su bjelobrdski a najkasniji su kasnosrednjovjekovni, jedan grob je datiran denarom Sigismunda. Reko-gnosciranjem neistražene SI padine pronađena je znatna količina srednjovjekovne keramike, ostataka zapečene gline s tragovima šiblja i cigle, što se vezuje za srednjovjekovno naselje. Zbog nedostatka financija prekinuta su istraživanja i zaključak vezan za arhitekturu je izostao (DORN 1978: 31–32).

O kojem je srednjovjekovnom naselju kod Klise riječ postoje različita mišljenja. Jedno je da se radi o središnjem Ujlaku (Sentsalvatoru) gdje su se još početom 18. stoljeća, kako tvrdi Pavičić, vidjeli ostaci ruševne crkve »podignute na visokom tlu, velika i lijepa, bila je najznatniji objekt na zemljištu« (PAVIČIĆ 1940: 105). Novije je mišljenje da je naselje kod Klise srednjovjekovni Tord (»Velika Torda«), koje se prije izjednačavalo s današnjim Tordincima. Danas se srednjovjekovna Tordafalva izjednačava s današnjim Tordincima (PETKOVIĆ 2006: 158). Sam toponim Pusta, gdje je ostava pronađena, nalazi se u neposrednoj blizini SI od navedena dva arheološka lokaliteta i sa sigurnošću je možemo pripisati djelovanju stanovništva obližnjeg srednjovjekovnog naselja.

POPIS KRATICA

P. – Pohl

U. – Unger

BIBLIOGRAFIJA

- BRUNŠMID, J. 1914 – Nekoliko našašća novaca na skupu u Hrvatskoj i Slavoniji. XXXIX. Nahađaj sitnih ugarskih srebrnih novaca iz druge polovine XIV. stoljeća u Hampovici (kotar Đurđevac). *VHAD*, NS, 13/1913–14: 296–298.
- BULAT, M. 1969 – Topografska istraživanja limesa u Slavoniji i Baranji. *OZ*, 12/1969: 39–53.
- DORN, A. 1978 – Zaštitni arheološki radovi na lokalitetu kod Klise. *GSM*, 37/1978: 30–32.
- HORVATH, H. 1933 – A budai pénzverde művészettörténete a késői középkorban. *NK*, 30–31/1933: 14–39.
- MIRNIK, I. 1981 – Coin Hoards in Yugoslavia. *BAR International Series*, 95, 1981.
- MIRNIK, I. 1979 – Novčane ostave Požeške kotline. Summary: Coin hoards of the Požega Valley. *VMPK*, 2–3/1979: 83–91.
- PAVIČIĆ, S. 1940 – *Vukovska župa, u razvitku svog naselja od XIII–XVII. stoljeća*, 1. Zagreb, 1940.
- PETKOVIĆ, D. 2006 – Srednjovjekovna naselja sjeverozapadnog dijela vinkovačkog kraja. Summary: Instead of Afterword and Summary. [Medieval settlements of Northwest part of Vinkovci area], *AMC*, 3, n.s., 1, 2006.
- POHL, A. 1982 – *Münzzeichen und Meisterzeichen auf ungarischen Münzen des Mittelalters 1300–1540*. Budapest, 1982.
- RÉTHY, L. 1958 – *Corpus Nummorum Hungariae*. Graz, 1958.
- SCHULEK, A. 1933 – Vegyesházi királyaink pénzei és korrendjük. *NK*, 30–31/1933: 48–70.

ŠIŠIĆ, F. 1962 – Pregled povijesti Hrvatskog naroda. Zagreb, 1962.

UNGER, E. 1974 – *Magyar Éremhtározó*, I. Budapest, 1974.

VIDAK, Ž. 1964 – Jedan redak primerak ugarskog novca sa crnačkom glavom. Zusammenfassung: Eine seltene Ungarische Münze mit einem Negerkopf. *RVM*, 12–13/1964: 150–153.

Kilometričke karte i skrižaljke Kraljevina Hrvatske i Slavonije. Zagreb, 1909: Gradjevni odsjek

Kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade.

KATALOG

Slavonija; Vinkovci; Bobota; Klisa (Pusta)

Svjetovna gospoda / Weltliche Herren,
Istočna Europa, Magyar, Wahlkonige
(1301.–1526.)

Karlo Robert (1308.–1342.)

U., P. (1338.)

1. Den., Budim, U. 393f, Av.: B – V

Av.: [.]GISRAROLI

Rv.: *. M. R[.....]GARI; dvije l.k.; grb podijeljen na 2 polja: l. ugarski grb, d. anžuvinski.

Kovnički magistrat: Nicolaus Sztamari

Dim.: 15 mm. Težina: 0.47 g. Pol. kal.: 12.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16107.

Ludovik I (1342.–1382.)

U. (1346.–1357.), P. (1347.–1353.)

2. Den, Budim?, U. 424

Av.: [...]TALOD[...]

Rv.: [.....]VNGARI između dvije l.k.; grb podijeljen na 2 polja: l. ugarski grb, d. anžuvinski.

Dim.: 15 mm. Težina: 0.52 g. Pol. kal.: 12.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16197.

3. Den, Budim?, U. 424

Av.: *MONETALODOVICI; grb podijeljen na 2 polja: l. ugarski grb, d. anžuvinski.

Rv.: *RAGISHVNGARI; unutar biserne kružnice; kruna u sredini.

Dim.: 13x14 mm. Težina: 0.40 g. Pol. kal.: 3.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16198.

4. Den, Budim?, U.424

Av.: *MO[.]TALODOVICI; grb u dva polja, l. Ugarski, d. anžuvinski.

Rv.: *RAGISHVNGARI; kruna u sredini.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.47 g. Pol. kal.: 4.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55398.

U., P. (1373.–1382.)

5. Den, Pečuh, U. 432

Av.: *MONETALODOVICI; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini glava l.

Rv.: *RAGISHVNGARI; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14x14 mm. Težina: 0.47 g. Pol. kal.: 8.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16235..

Točka na obrazu Av.

6. Den, Pečuh, U. 432

Av.: *MONETALODOVICI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGISHVNGARI; obrubljen bisernom kružnicom i linearnom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.54g. Pol. kal.: 10.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16236.

7. Den, Pečuh, U. 432

Av.: *MONETALO[...].CI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGISHVNGARI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.56 g. Pol. kal.: 3.
Dobro sačuvan. 538:ZAG E16237.
Točka na obrazu Av., točka na sredini križa.

8. Den, Pečuh, U. 432

Av.: *MONTALODOVICI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava lijevo.

Rv.: *RAGISHVNĠARIĀ; obrubljen bisernom kružnicom i linearnom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13x14 mm. Težina: 0.43 g. Pol. kal.: 5.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16238.

Točka na obrazu Av., točka na sredini križa.

9. Den, Pečuh, U. 432

Av.: *MONT[.]ODOVICI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGISHVNĠARIĀ; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.50 g. Pol. kal.: 9.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16239.

Točka na obrazu Av., točka na sredini križa.

10. Den, Pečuh, U. 432

Av.: *[…]ĀTALODOVICI; obrubljen linearnim kružnicama; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGISHVNĠA[.]Ā; obrubljen linearnim kružnicama; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14x15 mm. Težina: 0.43 g. Pol. kal.: 11.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16240.

11. Den, Budim ili Pečuh, U. 432

Av.: *MO[.]TALODOVICI; obrubljen bisernom kružnicom i linearnom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGISHV[....]Ā; obrubljen linearnim kružnicama; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13x14 mm. Težina: 0.31 g. Pol. kal.: 5.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16241.

12. Den, Pečuh, U. 432

Av.: *MONTALODOVICI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGISHVNĠARIĀ; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.64 g. Pol. kal.: 3.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16242.

13. Den, Pečuh, U. 432

Av.: *MONT[.]ALODOVICI; obrubljen bisernom kružnicom i linearnom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R[.]ISHVNĠ[.]I[.]; obrubljen linearnom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.55 g. Pol. kal.: 6.

Izlizan. 538:ZAG E16243.

14. Den, Pečuh, U. 432

Av.: *MONTA[.]V[.]VICI; obrubljen bisernom kružnicom i linearnom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: * R[.]HVNĠARIĀ; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 15 mm. Težina: 0.68 g. Pol. kal.: 2.

Izlizan. 538:ZAG E16244.

15. Den, Pečuh, U. 432

Av.: *RAGI[.]NĠARIĀ; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGISHVNĠARIĀ; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.47 g. Pol. kal.: 7.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16259.

Oba natpisa ista.

16. Den, Pečuh, U. 432

Av.: *[…]N[.]ALO[.]VICI; obrubljen linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGISHVNĠA[.]; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.26 g. Pol. kal.: 7.

Otkrnut. 538:ZAG E16262.

17. Den, Pečuh, U. 432

Av.: *M[.]TALODOVICI; obrubljen linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R@GISHVN@A[...]@; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 15 mm. Težina: 0.49 g. Pol. kal.: 1.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16266.

18. Den, Pečuh, U. 432

Av.: [...]N@T@LODOVI[.]; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *[]GISHVN@ARI@; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13 mm. Težina: 0.44 g. Pol. kal.: 11.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16267.

19. Den, Pečuh, U.432

Av.: [.....]@LODOVI@; obrubljena bisernom i linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [.]@GISHVN@[.....]; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13 mm. Težina: 0.34 g. Pol. kal.: 11.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55409.

20. Den, Budim ili Pečuh, U.432

Av.: *M@N@T@LO[.....]@; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *[]S@VN@ARI@; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.38 g. Pol. kal.: 4.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55410.

21. Den, Pečuh, U.432

Av.: *M@N@T@[.....]; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R[.....]@ARI@; obrubljen s dvije linearne kružnice; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13 mm. Težina: 0.44 g. Pol. kal.: 11.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55411.

22. Den, Pečuh, U.432

Av.: *M@N@[...]@DOVI@; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R@GIS*@VN@ARI@; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.51 g. Pol. kal.: 11.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55412.

Zvezdica u natpisu Rv.

23. Den, Pečuh, U.432

Av.: *M@N@[.]@LODOVI@; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R@GISH[.....]@; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.36 g. Pol. kal.: 10.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55413.

24. Den, Pečuh, U.432

Av.: *M@N@T@L[.....]@; obrubljena bisernom kružnicom.

Rv.: *R@[.]@S@VN@ARI@; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13mm. Težina: 0.46g. Pol. kal.: 2.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55414.

Točka na obrazu Av., točka na sredini križa.

25. Den, Pečuh, U.432

Av.: *M@N@T@LODOVI@; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R@[.....]@ARI@; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.27 g. Pol. kal.: 12.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55415.

26. Den, Pečuh, U.432

Av.: [.]M@N@T@LODOVI[.]; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [.]@GISHVN@[.....]; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 15 mm. Težina: 0.44 g. Pol. kal.: 2.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55416.

27. Den, Pečuh, U.432

Av.: *M@N@T@[.....]@; obrubljen linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: * [..]@[.]@VN@[.....]@; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.32 g. Pol. kal.: 7.
Dobro sačuvan. 538:ZAG E55417.

28. Den, Pečuh, U.432

Av.: *MONETA[.]D[.]VICI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAG[.]SHVNGARI; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.41 g. Pol. kal.: 2.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55418.

29. Den, Pečuh, U.432

Av.: [.]ON[.....]OVI; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [.]RAG[.]VN[.]GARI[.]; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.41 g. Pol. kal.: 6.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55419.

30. Den, Pečuh, U.432

Av.: *MONETALODOVI; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGISHVN[.]GARI[.]I; obrubljen linearnim kružnicama; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13 mm. Težina: 0.40 g. Pol. kal.: 3.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55420.

31. Den, Pečuh, U.432

Av.: *MONETALODOVI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R[.....]VN[.]GARI; obrubljen linearnim kružnicama; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13 mm. Težina: 0.36 g. Pol. kal.: 2.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55421.

Točka na obrazu Av.

32. Den, Pečuh, U.432

Av.: *MONETALODOV[.]I; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R[.....]VN[.]GARI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13 mm. Težina: 0.49 g. Pol. kal.: 9.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55422.

Točka na obrazu Av.

33. Den, Pečuh, U.432

Av.: *MONETALODOVI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGI[.]hVN[.]GARI; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13 mm. Težina: 0.35 g. Pol. kal.: 6.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55423.

Točka na obrazu Av.

34. Den, Pečuh, U.432

Av.: [.....]ODO[.....]; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [.....]RI; u sredini ugarski križ.

Dim.: 12 mm. Težina: 0.17 g. Pol. kal.: 7.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55424.

35. Den, Pečuh, U.432

Av.: [.]N[.....]; obrubljen s dvije linearne kružnice; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [.....]hVN[.]GARI[.....]; obrubljen s dvije linearne kružnice; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14x10 mm. Težina: 0.27 g. Pol. kal.: 2.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55425.

36. Den, Pečuh, U.432

Av.: *MONETALODOVI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGISHVN[.]GARI[.....]; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13 mm. Težina: 0.42 g. Pol. kal.: 5. Dvostruki udarac.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55426.

37. Den, Pečuh, U.432

Av.: [.....]DOVI[.]; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [.]G[.....]N[.]GARI[.]; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.31 g. Pol. kal.: 5. Dvostruki udarac.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55427.

38. Den, Pečuh, U. 432

Av.: [...]**ΝΑΤΑΛΟΔΟΒΙ**; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***ΜΟΝΑΤΑΛΟΔΟΒΙ** u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: í 14 mm. Težina: 0.45 g. Pol. kal.: 5.

Otkrnut. 538:ZAG E16258. Oba natpisa ista.

39. Den, Pečuh, U. 432

Av.: ***ΡΑΓΙΣΗ**[...]**Α**[...]**Α**; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***ΜΟΝΑΤΑΛ**[....]**Α**; obrubljen bisernom kružnicom, u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.53 g. Pol. kal.: 5.

Otkrnut. 538:ZAG E16255.

Natpisi obrnuti Av-Rv.

40. Den, Pečuh, U.432a

Av.: [**ΜΟΝΑΤΑΛΟΔΟΒΙ**]; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [**ΙΣΗ**]**Β**; ugarski križ u sredini.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.65 g. Pol. kal.: 11.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55362

Točka na obrazu Av.

41. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: ***ΜΟΝΑΤΑΛΟΔΟΒΙ**; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***ΡΑ**[**Ι**]**Β**; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.48 g. Pol. kal.: 6.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16206.

42. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: ***ΜΟΝΑΤΑΛΟΔΟΒΙ**; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***ΡΑΓΙΣΗ** u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.50 g. Pol. kal.: 8.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16207.

Točka na obrazu Av.

43. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: ***ΜΟΝΑΤΑΛΟΔΟΒΙ**; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***ΡΑΓΙΣΗ** u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 15 mm. Težina: 0.45 g. Pol. kal.: 10.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16208.

44. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: ***ΜΟΝΑΤΑΛΟΔΟΒΙ**; obrubljen bisernom kružnicom i linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***ΡΑΓΙΣΗ** u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 x 14.8 mm, Težina: 0.51 g., Pol. kal.: 7.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16209.

45. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: ***[.]ΝΑΤΑΛΟΔΟΒΙ**; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [**ΙΣΗ**]**Β**; ugarski križ u sredini.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 15 mm. Težina: 0.57 g. Pol. kal.: 11.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55359.

46. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: ***ΜΟ**[...]**ΑΛΟΔΟΒ**[...]**Α**; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***ΡΑΓΙΣΗ** u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Tip: u sredini ugarski križ.

Dim.: 15 mm. Težina: 0.57 g. Pol. kal.: 2.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55360.

Natpis Rv neistovjetan, dodatan križ.

47. Den, Pečuh, U.432a

Av.: ***ΜΟΝΑΤΑΛΟΔΟΒΙ**; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***ΡΑΓΙΣΗ** u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.49 g. Pol. kal.: 11.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55361.

48. Den, Pečuh, U.432a

Av.: *MONTALODOVICI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGI[...]GARI; okružen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13 mm. Težina: 0.49 g. Pol. kal.: 7.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55363.

49. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: *MONTALODOVICI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGI[...]NGARI; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.46 g. Pol. kal.: 10.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55364.

Otvoreno C na Av.

50. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: *MOR[...]IICI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *[...]VNGARI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.52 g. Pol. kal.: 5.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55365.

51. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: *MO[.....]IICI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGIS[.....]I; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.33 g. Pol. kal.: 5.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55366.

52. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: *[-]ON[-]ALODOVICI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *[...]VNGARI; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14mm. Težina: 0.29g. Pol. kal.: 10.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dvostruki udarac.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55367.

53. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: *[-]ON[-]DO[...]I; obrubljen s dvije linearne kružnice; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGISHVN [-]RI; obrubljen s dvije linearne kružnice; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.42 g. Pol. kal.: 6.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55368.

54. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: *MONTALODOVICI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [-]AGISHV[-]GARI; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13 mm. Težina: 0.37 g. Pol. kal.: 6.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55369.

55. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: *MOR[.....]VICI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *[-]RAGISHVNGARI; obrubljen linearnom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.67 g. Pol. kal.: 4.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55370.

56. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: *MONTALODOVICI

Rv.: [-]RAGISHVN[.....]; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.47 g. Pol. kal.: 2.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55371.

57. Den, Pečuh, U.432a

Av.: *MOR[-]ALODOVICI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RAGISHVNGARI

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13 mm. Težina: 0.48 g. Pol. kal.: 2.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55372.

58. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: *MONTALODOVICI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RĀ[.]SĤVNĠARIĀ obrubljen bisernom kružnicom.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 13 mm. Težina: 0.56 g. Pol. kal.: 6.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55373.

59. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: [....]TĀLODOVICI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *[....]ĤVNĠARIĀ; obrubljen bisernom kružnicom.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.47 g. Pol. kal.: 6.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55374.

60. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: *MĀNĀTĀLODOVICI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RĀGI[h ili R]SĤVN[.]ĀRIĀ; obrubljen bisernom kružnicom.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.63 g. Pol. kal.: 4.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55375.

Slovo viška na Rv.

61. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: *MĀNĀTĀLODOVICI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R[.]ĠISĤVNĠARIĀ

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.42 g. Pol. kal.: 10.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55376.

Točka na sredini križa Rv.

62. Den, Pečuh, U. 432a

Av.: [..]NĀTĀLO[.]O[....]; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [..]ĀĠISĤVNĠ[....]; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.32 g. Pol. kal.:.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55377.

63. Den, Pečuh, U. 432b, L – S

Av.: *MĀNĀTĀLODOVICI; obrubljen linearnom i bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RĀĠISĤVNĠARIĀ; obrubljen linearnom i bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.40 g. Pol. kal.: 10.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16297.

Točka na sredini križa Rv.

64. Den, Budim ili Pečuh, U. 432b, L – S

Av.: *MĀNĀTĀLO[.]OVIĀ; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RĀĠISĤVNĠARIĀ; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.42 g. Pol. kal.: 9.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55395.

65. Den, Budim ili Pečuh, U. 432b, L – S

Av.: *MĀNĀTĀLO[.....]; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RĀĠISĤVN[.....]; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.42 g. Pol. kal.: 6.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55396.

P. (1373.–1375.)

66. Den, Budim ili Pečuh, U. 432c, P

Av.: *MĀNĀTĀL[.....]I; obrubljen bisernom kružnicom i linearnom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: R*RĀĠISĤVNĠARIĀ; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Petrus Chimle

Dim.: 13 mm. Težina: 0.35 g. Pol. kal.: 11.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16276.

R ispred križa višak.

U., P. (1373.–1382.)

67. Den, Budim ili Pečuh, U.432e, w – w

Av.: *MĀNĀ [.]ĀLODOVICI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RĀĠISĤVNĠARIĀ; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.40 g. Pol. kal.: 7.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16298.

Točka na obrazu Av.

68. Den, Budim ili Pečuh, U. 432e, $\Psi - \Psi$

Av.: * $\text{M}\text{O}\text{N}\text{E}\text{T}\text{A}\text{L}[\dots]\text{V}\text{I}\text{C}\text{I}$; obrubljen linearnom i bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: $[\text{.}]\text{R}\text{E}\text{G}\text{I}\text{S}\text{H}\text{V}\text{N}\text{G}\text{A}\text{R}\text{I}[\text{.}]$; obrubljen linearnom i bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Dim.: 13x14 mm. Težina: 0.51 g. Pol. kal.: 3.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16293.

Točka na obrazu Av.

69. Den, Košice?, U. 432f, $\Phi - \Phi$

Av.: * $\text{M}\text{O}\text{N}[\dots]\text{V}\text{I}\text{C}\text{I}$; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: * $\text{R}\text{E}\text{G}\text{I}[\dots]\text{R}\text{I}\text{C}$; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14x13 mm. Težina: 0.39 g. Pol. kal.: 12.

Izlizan. 538:ZAG E16211.

70. Den, Košice?, U. 432f, $\Phi - \Phi$

Av.: * $[\text{.}]\text{N}\text{E}\text{T}\text{A}\text{L}\text{O}\text{D}[\dots]$; obrubljen linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: $[\dots]\text{I}\text{S}\text{H}\text{V}[\dots]\text{R}\text{I}[\text{.}]$; obrubljen linearnom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14x13 mm. Težina: 0.55 g. Pol. kal.: 2.

Izlizan. 538:ZAG E16292.

71. Den, Košice?, U.432f, $\Phi - \Phi$

Av.:* $\text{M}\text{O}\text{N}\text{E}\text{T}\text{A}\text{L}\text{O}\text{D}\text{O}\text{V}\text{I}\text{C}\text{I}$; u sredini glava nalijevo.

Rv.:* $\text{R}\text{E}\text{G}\text{I}[\dots]\text{A}\text{R}\text{I}\text{C}$; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.40 g. Pol. kal.: 1.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55428.

72. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: * $\text{M}\text{O}\text{N}\text{E}\text{T}\text{A}\text{L}\text{O}\text{D}\text{O}[\dots]\text{I}$; u sredini glava nalijevo.

Rv.: * $\text{R}\text{E}\text{G}\text{I}\text{S}\text{H}\text{V}\text{N}\text{G}\text{A}\text{R}\text{I}\text{C}$ u sredini ugarski križ.

Dim.: 13x12 mm. Težina: 0.46 g. Pol. kal.: 10.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16281.

Točka na obrazu Av., točka na sredini križa Rv.

73. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: $[\dots]\text{L}\text{O}\text{D}\text{O}\text{V}\text{I}\text{C}\text{I}$; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: $[\dots]\text{H}\text{V}\text{N}\text{G}[\dots]\text{I}\text{C}$; obrubljen linearnom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.59 g. Pol. kal.: 10.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16282.

Točka na sredini križa Rv.

74. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: * $\text{M}\text{O}\text{N}\text{E}\text{T}\text{A}\text{L}\text{O}\text{D}\text{O}\text{V}\text{I}\text{C}\text{I}$; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: * $\text{R}\text{E}\text{G}\text{I}[\dots]\text{G}\text{A}\text{R}\text{I}\text{C}$; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14x13 mm. Težina: 0.48 g. Pol. kal.: 1.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16283.

75. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: * $\text{M}\text{O}\text{N}\text{E}\text{T}\text{A}\text{L}\text{O}\text{D}\text{O}\text{V}\text{I}\text{C}\text{I}$; u sredini glava nalijevo.

Rv.: $[\text{.}]\text{E}\text{G}\text{I}\text{S}\text{H}\text{V}\text{N}\text{G}[\text{.}]\text{I}[\text{.}]$; u sredini ugarski križ.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.40 g. Pol. kal.: 11.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55380.

Točka na obrazu Av.

76. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: * $\text{M}\text{O}\text{N}\text{E}[\text{.}]\text{A}\text{L}\text{O}\text{D}\text{O}\text{V}\text{I}\text{C}\text{I}$; u sredini glava nalijevo.

Rv.: * $\text{R}\text{E}\text{G}[\dots]\text{G}\text{A}\text{R}\text{I}\text{C}$; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.42 g. Pol. kal.: 11.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55381.

77. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: * $\text{M}\text{O}\text{N}\text{E}[\dots]\text{V}\text{I}\text{C}\text{I}$; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: $[\text{.}]\text{R}\text{E}\text{G}\text{I}[\text{.}]\text{V}\text{N}\text{G}\text{A}[\text{.}]\text{R}\text{I}\text{C}$; obrubljen dvjema linearnim kružnicama; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.42 g. Pol. kal.: 7.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55382.

78. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: * $\text{M}\text{O}\text{N}\text{E}[\dots]\text{D}\text{O}\text{V}\text{I}\text{C}\text{I}$; u sredini glava nalijevo.

Rv.: * $\text{R}\text{E}\text{G}\text{I}[\dots]\text{A}\text{R}\text{I}\text{C}$; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.44 g. Pol. kal.: 2.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55383.

79. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: * $\text{M}\text{O}\text{N}[\dots]\text{V}\text{I}\text{C}\text{I}$; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RĀGISHV[.]ĠĀRIĀ; obrubljen s dvije linearne kružnice; u sredini ugarski križ.

Dim.: 13mm. Težina: 0.54g. Pol. kal.: 2.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55384.

80. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: *MŌNĀT[.....]VIĀI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RĀGI[.]VŪ[...].I[.]; u sredini ugarski križ.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.57 g. Pol. kal.: 8.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55385.

81. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: *MŌNĀ[.]ĀLŌDOVIĀI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [.]RĀG[...].V[.]ĀRI[.]; u sredini ugarski križ.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.57 g. Pol. kal.: 1.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55386.

82. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: *MŌNĀTĀLŌDOVIĀI; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RĀGIS[.]VŪĀ[.]Ā; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.41 g. Pol. kal.: 4.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55387.

83. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: *MŌNĀTĀLŌ[.]ŌVIĀI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [.]ĀGISHV[.]ĠĀ[...]; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.50 g. Pol. kal.: 10.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55388.

Dvije zvjezdice na desnoj strani križa na Rv

84. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: *MŌNĀT[.....]ĀI; obrubljen linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *RĀGISHV[.....]; u sredini ugarski križ.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.61 g. Pol. kal.: 7.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55389.

Točka na obrazu Av., točka na sredini križa Rv.

85. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: *MŌNĀ[.]LŌDOVIĀI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *[.....]ĀRIĀ; u sredini ugarski križ.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.42 g. Pol. kal.: 2.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55390.

86. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: [.....]ĀTĀLŌ [.]ŌVIĀI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [.....]ISHV[...].RI[.]; u sredini ugarski križ.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.33 g. Pol. kal.: 10.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55391.

87. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: *MŌNĀTĀ [.....]ĀI; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: [.....]ĠISHVŪĀ[...]; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.47 g. Pol. kal.: 6.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55392.

88. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: *MŌNĀTĀL[.....]ĀI; u sredini glava na l.

Rv.: *[.....]RI[.]; u sredini ugarski križ.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.30 g. Pol. kal.: 1.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55393.

89. Den, Nagybanya?, U. 432g, * – *

Av.: *[.....]ĀLŌDOVIĀI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *[.....]ISH[.....]; u sredini ugarski križ.

Dim.: 13mm. Težina: 0.38g. Pol. kal.: 1.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55394.

90. Den, Pečuh, U. 432h, Av.: –.

Av.: *MŌNĀT[.]ŌDOVIĀI; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *[.....]SHVŪĀ[.]I[.]; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.62 g. Pol. kal.: 5.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16274.

Na Av. otvoreno C, D bez haste.

91. Den, Pečuh, U. 432h, Av.: –.

Av.: *M̅ON̅ATT̅AL̅ODOVIC̅I; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R̅G̅IS̅H̅VN̅G̅ARI̅; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.45 g. Pol. kal.: 11.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16275.

Na Av D bez haste, točka na obrazu.

92. Den, Pečuh, 432h, –.

Av.: [..]ON̅ATT̅AL̅ [.....]; obrubljen bisernom kružnicom.

Rv.: *R̅G̅IS̅[....]A̅[...]; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14 mm. Težina: 0.29 g. Pol. kal.: 3.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55397.

93. Den, Budim ili Pečuh, U. 432i, –.

Av.: *M̅ON̅ATT̅AL̅ODOVIC̅I; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R̅G̅IS̅H̅VN̅G̅ARI̅; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 14x15 mm. Težina: 0.58 g. Pol. kal.: 3.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16269.

94. Den, Budim ili Pečuh, U. 432i, –.

Av.: *M̅ON̅ATT̅AL̅ODOVIC̅I; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R̅A̅[....]VN̅G̅ARI̅; u sredini ugarski križ.

Kovnički magistrat: Saracenus

Dim.: 15x14 mm. Težina: 0.45 g. Pol. kal.: 8.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16270.

Av. točka na obrazu, Rv. točka na sredini križa.

95. Den, Budim ili Pečuh, U. 432j, i – i

Av.: *M̅ON̅ATT̅AL̅ODOVIC̅I; obrubljen linearnim kružnicama; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R̅[.]G̅IS̅H̅VN̅G̅ARI̅; obrubljen linearnim kružnicama; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.55 g. Pol. kal.: 4.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16278.

96. Den, Budim ili Pečuh, 432j, i – i

Av.: *M̅ON̅[.]T̅AL̅ODOVIC̅I; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R̅G̅IS̅H̅VN̅[....] vanjski, [.]G̅IS̅H̅VN̅G̅A̅[...]
unutrašnji; u sredini ugarski križ.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.47 g. Pol. kal.: 1.

Dvostruki udarac.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55378.

97. Den, Budim ili Pečuh, U.432j, Av.: i – i

Av.: [.]M̅ON̅ATT̅AL̅ODOV̅[...]; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R̅G̅IS̅[.]V̅[....]A̅; u sredini ugarski križ.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.36 g. Pol. kal.: 3.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55379.

98. Den, Budim ili Pečuh, U. 433

Av.: *M̅ON̅ATT̅AL̅ODOVIC̅I; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R̅G̅IS̅[.]N̅G̅ARI̅; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini ugarski križ na dnu kruna.

Dim.: 14x15 mm. Težina: 0.40 g. Pol. kal.: 12.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16302.

99. Den, Budim, U. 433

Av.: *M̅ON̅ATT̅AL̅ODOVIC̅I; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R̅G̅IS̅H̅VN̅G̅ARI̅; obrubljen bisernom i linearnom kružnicom; u sredini ugarski križ na dnu kruna.

Dim.: 13x13 mm. Težina: 0.57 g. Pol. kal.: 2.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E16303.

100. Den, Budim, U.433

Av.: *M̅ON̅ATT̅A̅[....]VIC̅I; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R̅G̅IS̅H̅VN̅G̅AR̅[.]; u sredini ugarski križ na dnu kruna.

Dim.: i 13 mm. Težina: 0.44 g. Pol. kal.: 6.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55399.

101. Den, Budim, U.433

Av.: *M̅ON̅ATT̅AL̅OD̅[.....]; u sredini glava nalijevo.

Rv.: *R̅A̅[.....]G̅ARI̅; u sredini ugarski križ na dnu kruna.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.43 g. Pol. kal.: 4.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55400.

102. Den, Budim, U.433

Av.: ***MO**[.]**ETALODOVICI**; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***RAG**[...]**VNGARI**; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini ugarski križ na dnu kruna.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.56 g. Pol. kal.: 7.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55401.

103. Den, Budim, U.433

Av.: ***[.....]ALODOV** [...]; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***[...I**[.....]**ARI**; u sredini ugarski križ na dnu kruna, obrubljen bisernom kružnicom.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.38 g. Pol. kal.: 8.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55402.

104. Den, Budim, U.433

Av.: **[..]ONATALODOVICI**; obrubljen bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***RAGISHV** [...]**I**; u sredini ugarski križ na dnu kruna.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.38 g. Pol. kal.: 3.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55403.

105. Den, Budim, U.433

Av.: **[...NATALODOVICI**[.]; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***RAGISHVNGAR**[..]; u sredini ugarski križ na dnu kruna.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.30 g. Pol. kal.: 9.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55404.

106. Den, Budim, U.433

Av.: ***NONATA**[.] **OD**[.]**VICI**[.]; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***RAG**[.....]**GARI**; u sredini ugarski križ na dnu kruna.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.47 g. Pol. kal.: 7.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55405.

107. Den, Budim, U.433

Av.: **[.]NONA** [.....]; u sredini glava nalijevo.

Rv.: **[.]RAGI** [.....]; u sredini ugarski križ na dnu kruna.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.38 g. Pol. kal.: 4.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55406.

108. Den, Budim, U.433

Av.: ***NONATA**[.....]**CI**; obrubljena bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***RAGISHV** [.....]; u sredini ugarski križ na dnu kruna.

Dim.: 13 mm. Težina: 0.44 g. Pol. kal.: 8.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55407.

109. Den, Budim, U.433

Av.: ***NONATA**[.....]**CI**; obrubljena bisernom kružnicom; u sredini glava nalijevo.

Rv.: ***[.]**[.....]**NGARI**; u sredini ugarski križ na dnu kruna.

Dim.: 14 mm. Težina: 0.38 g. Pol. kal.: 1.

Dobro sačuvan. 538:ZAG E55408.

SUMMARY

COIN HOARDS FROM CROATIA.

XVII. COIN HOARD FROM KLISA (PUSTA)

One hundred and nine Hungarian denars issued during the reigns of Charles Robert I and Ludovic I of total weight of 49.01 g were respectively donated to and purchased by the Archaeological museum in Zagreb (the then National Museum) in 1906 and 1912. The hoard chronologically belongs to the last decades of the 14th and the first decade of the 15th c., and it could be associated with the civil war in Hungary and Croatia. According to Unger's typology, the hoard consists of 13 types, but there are also some differences, such as a dot on the cheek on the obverse, a dot in the middle of the cross on the reverse, a six-pointed star in the inscription, reversed inscriptions of the obverse and the reverse, a redundant letter on the reverse, different mark on the reverse (two six-pointed stars on the right of the cross), a letter without a crossbar, the obverse or reverse inscriptions on both sides of the coin. The last example is sometimes referred to in the bibliography as a possible example of posthumous coinage of Ludovic I, which would date the concealment of the hoard in 1382 at the earliest. The claim should not be taken for granted because there is the possibility of a mint master's mistake. The hoard is further connected with a mediaeval site of Kliško groblje, not far from the modern village of Klisa. The site was excavated before the construction of the Osijek airport and Late Antiquity walls were found, together with a mediaeval necropolis and fragments of mediaeval architecture and pottery. An earlier opinion was that this site was the central Ujtlak, while now it is believed that it is Tord (Velika Torda).

Rukopis primljen: 15. IX. 2010.
Rukopis prihvaćen: 20. IX. 2010.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

Razlike na novcu

Br. 15, Natpis reversa na Av. i Rv

Br. 22, Šesterokraka zvjezdica u natpisu

Br. 24 (7, 8, 9, 61, 63, 73, 72, 75, 84, 94)
Točka na sredini križa

Br. 38, Natpis aversa na Av. i Rv.

Br. 39, Zamjenjeni natpisi aversa i reversa

Br. 49, Otvoreno C u LODOVICI

Br. 60, Slovo h ili r viška u natpisu

Br. 66, Slovo r viška u natpisu

Br. 83, Obje zvjezdice sigla
na desnoj strani križaBr. 84 (5, 31, 32, 33, 40, 42, 67, 68, 91)
Točka na obrazu

Br. 90, Otvoreno C, D nema hastu

Br. 91, D nema hastu